

Centrum Edukacyjne Przystanek Historia

<https://centrumedu.ipn.gov.pl/ph/archiwum-1/2016/5782,Miedzynarodowa-konferencja-naukowa-Narody-Europy-Srodkowo-Wschodniej-wobec-wybur.html>
01.05.2024, 08:42

Międzynarodowa konferencja naukowa „Narody Europy Środkowo-Wschodniej wobec wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej latem 1941 r.” - 11 października

11 października (wtorek), godz. 9.30

Inwazja III Rzeszy Niemieckiej na Związek Sowiecki 22 czerwca 1941 r. zburzyła sytuację polityczną ukształtowaną w Europie Środkowo-Wschodniej paktem Ribbentrop-Mołotow z 1939 roku. Dla licznych narodów żyjących w ZSRS lub pod okupacją sowiecką, m.in. Białorusinów, Estończyków, Litwinów, Łotyszy, Polaków, Rosjan i Ukraińców wojna ta niosła ze sobą zarówno nadzieje na lepsze jutro, jak też obawy o pogorszenie dotychczasowego losu. Dla Żydów zaś agresja niemiecka oznaczała początek masowej eksterminacji.

Przedmiotem konferencji będzie prześledzenie różnych postaw poszczególnych grup narodowościowych wobec obu okupantów i ich ewolucji dokonującej się pod wpływem zmieniających się okoliczności wojennych i polityki okupantów. Postaw, które kształtowały się od współpracy, aż po czynny opór zbrojny. Były one także przejawem aspiracji niepodległościowych niektórych narodów. Organizatorów konferencji interesują również stosunki pomiędzy poszczególnymi grupami narodowościowymi, wyznaniowymi i społecznymi w obliczu wybuchu wojny.

Obrady odbywać się będą w języku polskim i angielskim (z tłumaczeniem symultanicznym).

- 9.40-11.30 sesja I – Ofiary sowieckich i niemieckich zbrodni
- 9.40-10.00 Ihor Derevyanyy, *Masowe egzekucje więźniów we Lwowie w okresie 22-28 czerwca 1941 r. w świetle dokumentów sowieckiej służby bezpieczeństwa* (National Museum and Memorial “Lonts'koho Street Prison”)
- 10.00-10.20 Michał Butkiewicz, *Zbrodnia w Oszmianie jako przykład eksterminacji więźniów przez NKWD w rejonowym miasteczku na tzw. Zachodniej Białorusi*
- 10.20-10.40 Hubert Kuberski, *Niemiecka koncepcja „akcji samooczyszczających” (Selbstreinigungsaktionen) - pomysł, zastosowanie, zapomnienie i wyparcie* (Instytut Studiów Politycznych PAN)
- 10.40-11.00 prof. UG dr hab. Grzegorz Berendt, *Kawaleria SS jako narzędzie niemiecko-nazistowskiej polityki ludobójczej. Polesie, sierpień 1941* (Instytut Pamięci Narodowej, Gdańsk)
- 11.00-11.30 dyskusja

- 11.50–13.20 sesja II – Aspiracje niepodległościowe narodów
- 11.50–12.10 dr hab. Jerzy Grzybowski, *Postawy działaczy białoruskiego ruchu narodowego wobec wybuchu wojny między III Rzeszą a Związkiem Sowieckim w czerwcu 1941 r.* (Uniwersytet Warszawski)
- 12.10–12.30 Paweł Stefanek, *Estończycy wobec III Rzeszy i ZSRR* (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)
- 12.30–12.50 dr Marta Havryshko, *Doświadczenie kobiet w grupach ekspedycyjnych OUN w 1941 r.* (Ivan Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies, National Academy of Sciences of Ukraine)
- 12.50–13.10 dyskusja

- 14.10–16.20 sesja III – Propaganda i postawy społeczne
- 14.10–14.30 dr Sebastian Piątkowski, *Propagandowy obraz Związku Sowieckiego w polskojęzycznej prasie niemieckiej Generalnego Gubernatorstwa w pierwszym półroczu działań na froncie wschodnim* (czerwiec – grudzień 1941 r.) (Instytut Pamięci Narodowej, Lublin)
- 14.30–14.50 dr Marcin Przegiętka, *Przełom roku 1941 w sprawozdaniach sytuacyjnych gestapo w rejencji ciechanowskiej* (Instytut Pamięci Narodowej)
- 14.50–15.10 Maria Ferenc-Piotrowska, *Reakcje mieszkańców getta warszawskiego na wybuch wojny niemiecko-sowieckiej* (Uniwersytet Warszawski)
- 15.10–15.30 dr Martyna Rusiniak-Karwat, *Żydzi na Litwie – reakcje na wybuch wojny niemiecko-sowieckiej w świetle dokumentów osobistych* (Instytut Studiów Politycznych PAN)
- 15.30–15.50 Karolina Panz, *Migracja żydowskich „bieżeńców” po wybuchu wojny niemiecko-sowieckiej* (Uniwersytet Warszawski)
- 15.50–16.20 dyskusja

- 16.40–17.50 sesja IV – Stosunki między narodami
- 16.40–17.00 dr Paweł Rokicki, *Polsko-litewsko-białoruska rywalizacja o objęcie lokalnej administracji na terenach północno-wschodniej Polski w początkach okupacji niemieckiej* (Instytut Studiów Politycznych PAN, Instytut Pamięci Narodowej)
- 17.00–17.20 dr Mykola Genyk, Maria Senycz, *Stosunki polsko-ukraińskie na początku wojny niemiecko-sowieckiej* (Przykarpacki Narodowy Uniwersytet im. Stefanyka)
- 17.20–17.40 Michał Urban, *Wydarzenia lata 1941 r. we współczesnej pamięci zbiorowej Ukraińców. Kontekst kulturowy i polityki pamięci* (Uniwersytet Jagielloński)
- 17.40–18.00 dyskusja